

A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa, mint másodfokú bíróság Budapesten, a 2018. január 10. napján megtartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t :

Az alárendelt megsértésének vétsége miatt ... vádlott ellen folyamatban lévő büntetőügyben a Debreceni Törvényszék Katonai Tanácsa 2017. szeptember 21. napján kihirdetett Kb.I.18/2017/8. számú ítéletét helybenhagyja.

I n d o k o l á s :

A Debreceni Törvényszék Katonai Tanácsa a 2017. szeptember 21. napján kihirdetett Kb.I.18/2017/8. számú ítéletével ... vádlottat bűnösnek mondta ki a Btk. 449. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő alárendelt megsértésének vétségében, ezért megrovásban részesítette. A vádlottat kötelezte 6.967 forint bűnügyi költség megfizetésére.

Az elsőfokú tárgyaláson jelenlévő katonai ügyész az ítéletet tudomásul vette. A vádlott és védője felmentésért fellebbezett. A védő utóbb előterjesztette fellebbezésének írásbeli indokolását, amelyben kifejtette, hogy a védelem álláspontja szerint a vádlott terhére rótt magatartás a Btk. 449. §-ban meghatározott bűncselekmény vonatkozásában nem tényállásszerű. Ennek oka, hogy az első fordulat szerinti elkövetési magatartás, az alárendelt más előtt történő megsértése azt jelenti, hogy az előjárón és az érintett alárendelten kívül még egy személy van jelen. Ebből következően az alárendelt jelenléte és a vele való közlés is szükségeltetik e fordulat megállapításához. Az elkövetési magatartás másik fordulata, az alárendelt emberi méltóságának feltűnően durva megsértése - a tényállásban írt „vadbarom” és „vadállat” kifejezések használatával - pedig azért nem valósult meg, mert nélkülözi a trágár, gyalázkodó jelleget, ezért alkalmazásuk feltűnően durva sértésnek nem tekinthető. Hivatkozott arra is, hogy a vádlott az őrsparancsnok vezetői, parancsnoki magatartását bírálta, ekként nem tényt állított, hanem bírálatot fogalmazott meg. A bírálat, a kritika, a véleménynyilvánítás a büntetőeljárásban nem eshet a tényállítás fogalma alá, ahogyan arra a BH.1992.296. számú eseti döntés is rámutat. Álláspontja szerint a konkrét cselekmény - a vádlott gyermekkori barátjával, annak lakásán folytatott kötetlen beszélgetés - nélkülözötte a katonai alá-fölérendeltségre vonatkozó jellemzőket, így hiányzik a cselekmény társadalomra veszélyessége. Ezért indítványozta, hogy a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa a vádlottat a Be. 6. § (3) bekezdés a./ pontja alapján bűncselekmény hiányában mentse fel.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség a BF.833/2017/1. számú átiratában a vádlott és a védő által bejelentett fellebbezést megalapozatlannak tartotta. Kifejtette, hogy a katonai tanács az eljárási szabályokat betartotta, ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett, az általa megállapított tényállás

felülbírálatra alkalmas. Okszerűen következtetett a vádlott bűnösségére és helyesen minősítette katonai vétségét is. Utalt arra is, hogy a következetes bírói gyakorlat szerint a sértettnek nem kell fizikálisan jelen lennie a sértő kijelentések megtételekor, elegendő, ha arról más vagy mások tudomást szereznek. Hivatkozott a KBJD 108. számú döntésre, mely szerint a szolgálati tekintély megsértése a sértett személy távollétében is megvalósítható, ha a reá nézve sértő kijelentést más hallhatja, az őt gúnyoló iratot olvashatja, illetve rajzot láthatja. Ezért indítványozta, hogy a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa az elsőfokú ítéletet hagyja helyben.

A vádlott és a védő által bejelentett fellebbezések folytán a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa az elsőfokú ítéletet és az azt megelőző bírósági eljárást a Be. 348.§ (1) bekezdése alapján teljes terjedelmében felülbírált. Az előterjesztett fellebbezéseket a Be. 360. § (4) bekezdése alapján tanácsulésen bírálta el.

A felmentésre irányuló fellebbezések nem alaposak.

A másodfokú katonai tanács a felülbírálat során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság eljárása perrendszerű volt. A tényállást mérlegelési jogkörében állapította meg. Ennek során a szükséges bizonyítási eljárást lefolytatta, a bizonyítékokat megfelelően értékelte és indokolási kötelezettségének is eleget tett. A vádlott a tárgyaláson tett vallomást, érdemi védekezést terjesztett elő. Nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a tényállást a vádlott tagadó nyilatkozatával szemben a tárgyaláson kihallgatott tanúk vallomásai, valamint a rendelkezésre álló okirati bizonyítékok alapján állapította meg. Az elsőfokú katonai tanács ítélete 2. oldal közepétől a 3. oldal közepéig értékelte az általa megismert bizonyítékokat, és logikus, meggyőző magyarázatát adta annak, hogy miért nem a vádlott védekezését fogadta el a tényállás alapjául. Megindokolta, hogy a vádlott részéről az alárendeltjével szemben használt kifejezések miatt miért látta megvalósulni a vádlott terhére rótt bűncselekményt, és a sértő kijelentések elhangzása körülményeinek a terhelő történeti tényállás megállapítása során miért nem tulajdonított jelentőséget.

Megállapítható, hogy az elsőfokú katonai tanács által rögzített tényállás megalapozott, mentes a Be. 351.§ (2) bekezdésében írt hiányosságoktól, ezért azt a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa felülbírálata alapjául elfogadta.

Az irányadó tényállás alapján a katonai tanács okszerűen vont le következtetést a vádlott bűnösségére és részben helyes a cselekmény jogi minősítése is. Nem tévedett a Debreceni Törvényszék Katonai Tanácsa, amikor a vádlott bűnösségét a Btk. 449.§ (1) bekezdésébe ütköző alárendelt megsértésének vétségében megállapította. A másodfokú katonai tanács ugyanakkor nem osztotta az elsőfokú bíróságnak az ítélet 4. oldalán a „feltűnően durva” elkövetési magatartás vonatkozásában kifejtett jogi álláspontját.

A Btk. 449. § (1) bekezdésébe ütköző alárendelt megsértésének vétségét az követi el, aki alárendeltjét emberi méltóságában más előtt vagy feltűnően durván megsérti.

Ezen előjárói bűncselekmény védett jogi tárgya szűkebb értelemben az emberi méltóság, tágabb értelemben a katonai rend és fegyelem fenntartásához fűződő érdek. Az előjáró a rá ruházott hatalmat csak a szolgálat érdekében, a szabályzatokban rögzített keretek között és módon használhatja az alárendelt emberi méltóságának, személyéhez fűződő jogainak tiszteletben tartásával. Az alárendelt emberi méltóságának megsértése önmagában fegyelmi vétség és csak akkor valósít meg bűncselekményt, ha más előtt vagy feltűnően durván történik. Más előtt történik az elkövetés, ha az előjárón és az érintett alárendelten kívül még egy személy jelen van. Más személy

jelenlétének hiányában is bűncselekmény valósul meg, ha az előjáró feltűnően durván sérti meg az alárendelt emberi méltóságát. Ilyennek minősül mindenekelőtt a tettleges bántalmazás. E körbe tartozik a hajhúzás, orr, vagy fül csavarása, minden olyan, a testet érintő fizikai behatás, amely fájdalmat okoz vagy alkalmas arra, hogy az alárendeltet megszégyenítse. Feltűnően durván sértheti az alárendelt emberi méltóságát olyan meg nem engedett fegyelmezési módszer alkalmazása is, amely súlyosan sérti annak önértékét. Hasonlóan az is, ha társai előtt kigúnyolják, köznevetség tárgyává teszik, rendkívül megalázó kifejezésekkel illetik, anyját szidalmazzák.

A fentiekből fakadóan a vádlott által a ...i Rendőrőrs őrsparancsnoka vonatkozásában munkakörének ellátásával kapcsolatban elhangzott „vadbarom, vadállat” kifejezés, „aki ész nélkül parancsolgat”, nem alkalmas becsületének csorbítására. Baráti hangvétellének szánt magánbeszélgetés során kifejtett - sértő - kritikai megjegyzés ez, amely az alárendelt személy erőszakos jellemére utal. Nélkülözi azonban a trágár, gyalázkodó jelleget, ezért nem sérti olyan mértékben az alárendelt emberi méltóságát, hogy elhangzásuk önmagában bűncselekményt valósítson meg.

A más előtti elkövetés vonatkozásában a fellebbviteli bíróság álláspontja szerint ugyanakkor az ügyész átiratában helytállóan hivatkozott a KBJD 108. számú döntésre, mely szerint a szolgálati tekintély megsértése a sértett személy távollétében is megvalósítható, ha a reá nézve sértő kijelentést más hallhatja. E harmadik személy bárki lehet és szóbeli elkövetésnél elegendő a jelenléte. Igaz, hogy e bírói gyakorlat a szolgálati tekintély megsértése vonatkozásában alakult ki, azonban a másodfokú bíróság álláspontja szerint a büntetőjogi védelmet ilyen irányban az alárendelt megsértése esetén is indokolt kiterjeszteni, mert az alárendelt az ilyen típusú elkövetési magatartással szemben védtelen, és a munkakörének ellátásával összefüggő emberi méltóságát sértő degradáló értéktétel közvetve a katonai fegyelemre is kihatással lehet.

A fellebbviteli bíróság álláspontja szerint tehát az elsőfokú katonai tanács az általa megvizsgált bizonyítékok alapján okszerűen következtetett a vádlott bűnösségére, a jogi indokolásban kifejtetteket annyiban módosítja, hogy a vádlott azzal a magatartásával, hogy gyerekkori barátja, házában kötetlen baráti beszélgetés soránt, a ...i Rendőrőrs őrsparancsnokát munkakörének ellátásával kapcsolatban „vadbaromnak, vadállatnak” nevezte, „aki ész nélkül parancsolgat”, megvalósította a Btk. 449. § (1) bekezdés I. fordulatába ütköző alárendelt megsértése katonai vétséget.

Az elsőfokú bíróság ítéletében helytállóan sorolta fel a büntetés kiszabása során figyelembe vehető körülményeket. Nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a vádlott esetében súlyosító körülményként értékelte, hogy magas beosztású előjáróként valósította meg a cselekményt, és helyesen értékelte az enyhítő körülményeket is.

A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa egyetértett a védői fellebbezésben írtakkal, miszerint a jogalkalmazóknak minden esetben vizsgálnia kell az elkövetett cselekmény konkrét társadalomra veszélyességét, illetve annak mértékét. Ezért jelen ügyben arra tekintettel, hogy a sértett csak a tanúkihallgatása alkalmával szerzett tudomást a vádlott által használt kifejezésekről és arra is figyelemmel, hogy a felvételt készítő a rögzítéstől számítva több mint fél évvel hozta csak a főkapitány tudomására a felvételen elhangzottakat, így azok széles körben nem váltak ismertté, úgy ítélte meg, hogy a vádlott cselekménye az elbíráláskor már nem veszélyes a társadalomra, ezért vele szemben a legkisebb büntetés kiszabása vagy más intézkedés alkalmazása is szükségtelen. így a megrovás intézkedés alkalmazása törvényes volt. Nem tévedett tehát az elsőfokú bíróság, amikor a vádlott esetében lehetőséget látott megrovás intézkedés alkalmazására. A megrovás megfelelően szolgálja a Btk. 79.§-ban írt büntetési célokat.

A Debreceni Törvényszék Katonai Tanácsa ítéletének egyéb rendelkezése is törvényes, ezért az elsőfokú ítéletet a másodfokú bíróság - helyes indokai alapján, de eltérő jogi indokolással - helybenhagyta.

A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsának végzése a Be. 371.§ (1) és (4) bekezdésén alapszik.

Budapest, 2018. január 10.

. Török Zsolt hb. ezredes sk.

a tanács elnöke

Dr. Szabó Éva hb. alezredes sk.
előadó bíró

Dr. Mészáros László hb. ezredes sk.
bíró

A Debreceni Törvényszék Katonai Tanácsának ítélete jogerős és végrehajtható.

Budapest, 2018. január 10.

. Török Zsolt hb. ezredes sk.

a tanács elnöke

a kiadmány hitelül: